

2010-03-05

Svensk Kärnbränslehantering AB
Box 250
101 24 Stockholm

Kärnavfallsrådets synpunkter på SKB:s Miljökonsekvensbeskrivning. Mellanlagring, inkapsling och slutförvaring av använt kärnbränsle. Preliminär version

Kärnavfallsrådets ställningstaganden

Kärnavfallsrådet har erbjudits möjlighet att yttra sig över SKB:s preliminära miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Rådet presenterar här sina övergripande synpunkter avseende dokumentets omfattning. En detaljerad och fullständig bedömning ger rådet när den slutliga miljökonsekvensbeskrivningen lämnas in till miljödomstol och Strålsäkerhetsmyndigheten som del av ansökan. Utgångspunkter för Kärnavfallsrådets synpunkter är miljöbalkens 6 kapitel och förordningen SFS 1998:905 samt rådets tidigare ställningstagande gällande SKB:s arbete.

Kärnavfallsrådet anser att MKB:n är ett angeläget beslutsunderlag vid prövningen av ansökan om slutförvaret av använt kärnbränsle. Rådet anser därför att den information som presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen måste vara så omfattande att det i alla frågor tydligt framgår vilka ställningstaganden SKB gör och vilken grund SKB har för dessa ställningstaganden. Rådet anser att detta inte är fallet när det gäller underlag för bedömning av miljöeffekter med avseende på den långsiktiga säkerheten, beskrivning och bedömning av alternativa metoder (inkl. noll-alternativet) samt vad som ligger till grund för SKB:s val av plats. Rådet anser även att avvecklingsskedet (på samma sätt som byggskedet och driftskedet) bör ingå i miljökonsekvensbeskrivningen så att den omfattar verksamhetens alla aktiviteter.

Kärnavfallsrådets överväganden

Underlag för bedömning av miljöeffekter med avseende på den långsiktiga säkerheten och val av plats

Den preliminära miljökonsekvensbeskrivningen redogör för de konsekvenser som hela systemet för mellanlagring, inkapsling och slutförvaring beräknas ha för miljön. Det framkommer bl.a. att strålning och radioaktiva utsläpp uppfyller Strålsäkerhetsmyndighetens krav och inte har några märkbara negativa konsekvenser. Detta påstående bygger på resultat från säkerhetsanalysen SR-Can som SKB redovisade 2006. Den slutliga säkerhetsanalysen (SR-Site) är dock ännu inte tillgänglig.

SKB har valt att redovisa säkerhetsanalysen, platsvalet och alternativa metoder i separata rapporter istället för att inkludera dessa i miljökonsekvensbeskrivningen. Rådet vill betona vikten av att det i MKB:n tydligt framgår på vilka grunder SKB gjort sitt platsval och på vilka grunder SKB bedömt slutförvarets miljöeffekter. Detta är även viktigt vad gäller allmänhetens och organisationers tillgång till information om bedömning av slutförvarets miljöeffekter.

<i>Postadress</i>	<i>Besöksadress</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
www.karnavfallsradet.se			
Kärnavfallsrådet Vasagatan 8-10, 4 tr 103 33 STOCKHOLM	Vasagatan 8-10 Trapphus B, 4 tr	08-405 10 00	karnavfallsradet@ environment.ministry.se

Eftersom säkerhetsanalysen ligger till grund för bedömningen av den långsiktiga säkerheten och därmed bedömningen av barriärsystemets hållbarhet och förmåga att hindra utsläpp anser rådet att det också spelar en viktig roll i bedömningen av slutförvarets miljöeffekter. Säkerhetsanalysen bör därför ingå som en integrerad del av miljökonsekvensbeskrivningen. Om säkerhetsanalysen helt saknas i MKB:n anser rådet därför att det kan blir svårt att bedöma miljöeffekterna.

Kärnavfallsrådet har i sitt yttrande över SKB:s Fud-program 2007 (SOU 2008:70) betonat vikten av att SKB tydligt redogör för de bedömningar som ligger till grund för platsvalet. Eftersom den långsiktiga säkerheten är den viktigaste faktorn i platsvalet anser rådet att den säkerhetsargumentation som ligger till grund för valet av plats måste utgå ifrån två omfattande säkerhetsanalyser (dvs. två SR-Site) – en för Forsmark och en för Laxemar. Rådet vill med detta betona vikten av att en vetenskapligt korrekt jämförelse ligger till grund för platsvalet.

Redogörelse och bedömning av alternativa metoder i miljökonsekvensbeskrivningen samt noll-alternativet.

Tillståndssökanden ska, enligt miljöbalkens 6:e kapitel, §7 redovisa alternativa platser samt alternativa utformningar tillsammans med en motivering som tydliggör varför ett visst alternativ har valts och en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd (ett så kallat noll-alternativ).

Kärnavfallsrådet har i sitt yttrande över SKB:s Fud-program 2007 och kompletteringen över samma program, uttryckt behovet av att SKB beskriver alternativa slutförvaringsmetoder. Detta gäller i synnerhet alternativet djupa borrhål.

Kärnavfallsrådet anser att en samlad och klagörande redogörelse bör presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen kring alternativa metoder för slutförvaring av använt kärnbränsle där SKB jämför de olika miljöeffekter som alternativen medför och motiverar sitt ställningstagande för vald metod. I anslutning till att alternativa slutförvaringsmetoder redovisas bör miljökonsekvensutredningen även beskriva andra jämförbara sätt att slutligt ta om hand det använda kärnbränslet (jfr 6 kap 7 § 3:e stycket). Transmutation skulle enligt Kärnavfallsrådets mening vara ett sådant jämförbart sätt som bör redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

I den preliminära miljökonsekvensbeskrivningen ges en beskrivning av noll-alternativet. Kärnavfallsrådet anser inte att noll-alternativet är en långsiktigt hållbar lösning, men anser dock att effekter och konsekvenser av eventuella förseningar i processen, som kan leda till att noll-alternativet blir aktuellt (om även tidsbegränsat) även bör beskrivas och bedömas.

Avgränsning av verksamheten avseende byggskede, driftsskede och avvecklingsskede.

Den tidsmässiga avgränsningen som tillämpas vid beskrivningen av miljöeffekter i den preliminära MKB:n varierar beroende på den verksamhet som beskrivs. Den verksamhet som bedöms i den preliminära miljökonsekvensbeskrivningen är i första hand begränsad till slutförvarssystemets bygg- och driftsskede. Med hänsyn till avveckling och rivning hänvisas till en separat MKB som kommer att tas fram för rivning av mellanlagret i CLAB och inkapslingsanläggningen.

Kärnavfallsrådet anser att MKB:n, i enlighet med miljöbalken, bör beskriva hela systemet och dess påverkan på miljön under alla dess skeden. Rådet anser därmed att även avveckling och rivning av CLAB och inkapslingsanläggningen bör ingå i den slutliga miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökonsekvensbeskrivningen bör också, enligt Kärnavfallsrådets uppfattning, identifiera och beskriva faktorer i slutförvarets omgivning som skulle kunna påverka säkerheten av verksamheten, t.ex. slutförvarsanläggningens närhet till kärnkraftverket i Forsmark. Det bör även ingå en bedömning av hur dessa faktorer kan påverka slutförvaret och vilka negativa miljöeffekter de kan ge upphov till (jfr 6 kap 3 § andra stycket).

Beslut i detta ärende har fattats av Kärnavfallsrådets ordförande Torsten Carlsson, vice-ordförande Carl Reinhold Bråkenhielm, ledamot Tuija Hilding-Rydevik och sakkunnig Ingvar Persson. Ärendet har beretts av kanslisekreterare Holmfridur Bjarnadottir och kanslichef Eva Simic.

Torsten Carlsson

Eva Simic